

1- "SEÇİM SONUCUNA MÜESSİR DURUM" ORTAYA KONULMAMIŞTIR:

Bir seçimin iptal edilmesi için, Kanuna göre, 1. "*olmazsa olmaz şart*", seçim sonucunu etkilemiş bir durum olmasıdır. Seçime etki ise, somut delil/gerekçeler ile ispatlanmalıdır [Madde 112]. YSK'nın gerekçeli kararını okuduğumuzda; "seçim sonucuna etki" açıklanmamış, ortaya konulmamıştır.

- YSK'nın seçim iptal kararının, herhangi bir SAYIM sorununa dayanmadığı netleşmiştir; usulsüzlük/itiraz/şerh/"çalma" hiçbiri yoktur.
- Kararda ele alınan tüm iddialar, araştırmalar vs. sonucu: TOPLAMDA SADECE 706 USULSÜZ OY KULLANIMI TESPİT EDİLMİŞTİR (kısıtlılar, ölümler, hükümlüler yerine kullanılan oylar). Bu durumda, seçim iptali için gerekli asgari şart mevcut değildir.
- YSK, seçim sonucuna etkiyi göstermek için gayret dahi göstermemiştir. Örneğin: Kamu görevlisi olmayan kişilerin sandık kuruluna başkanlık ettiği 754 sandık kararda belli. Neden bu sandıklardaki seçim sonuçları (hangi aday kaç oy almış) kararda açıklanmamıştır? *Hukuken yeterli olmamakla birlikte (şerh/delil gerekir), en azından toplumsal vicdan açısından sonuca etki var mı, o sandıklarda "olağanüstü bir durum" var mı belli olurdu!* YSK'nın bunu dahi yapmaması izah edilemez.
- Söz konusu 754 sandıkta 104 Ak Partili üyenin görev aldığı anlaşılmaktadır. YSK birçok ilke kararında ortaya koymuştur: Seçim hukuku disiplini açısından, sandık başı işlerini "*siyasi partilerin yaptığını kabul etmek gerekir*" diye [YSK, 1200 No'lu karar]. YSK'nın yerleşmiş içtihatlarına (+Kanun/Md. 112'ye göre) bu üyeler + müşahitler sayımlarda hata varsa Şerh düşmeliydiler. YSK kararından; 754 sandıkta herhangi bir şerh/itiraz olmadığını anlıyoruz!

2- NEDEN SADECE "BAŞKANLIK" SEÇİMİ İPTAL? BUNUN CEVABI VERİLMEMİŞTİR:

Sorun Sandık Kurulu Başkanları ise, neden sadece İBB Başkanlık seçimi iptal edilmiştir; neden aynı zarftan çıkan, aynı Kurul Başkanı önünde sayılan Meclis üyelikleri, ilçe seçimleri geçerli sayılmıştır? YSK, gerekçeli kararında bu önemli sorunun cevabını maalesef vermemiştir. Sadece 1 tek cümle ile "geçirtmiştir"; özetle, *itiraz sadece bu seçime yapıldı*, demiştir.

- Oysa bu gerekçe, hukuken geçerli değildir. Olağanüstü itirazı düzenleyen Madde 130'a göre; itirazı yapan, sadece somut "*ihbar ve iddia olunun vakıaların mahiyetini*" ve *delilleri/belgeleri* sunmalı. Burada hukuken son derece önemli nokta şudur: Olağan bir dava dilekçesinin aksine, Seçim Kanunu "TALEP" bölümü öngörmemiştir. Sebep:

Anayasa madde 79'dır; YSK, seçimlerin dürüstlüğü için gerekli tüm kararları alabilir, tüm işlemleri yapabilir/yapmalı. İtiraz eden, somut vakıaları/iddiaları ortaya koyar, ancak YSK re 'sen bunun hukuki sonuçlarına karar vermelidir. Kanun "TALEP" öngörmediği için, YSK herhangi bir "TALEPLE" bağlı/kısıtlı değildir!

- YSK madem Sandık Kurulu Başkanlarının kamu görevlisi olmamasını, bu Kurulların yaptığı işlemlerin iptalini gerektiren bir hukuksuzluk olarak gördü; bunun hukuki sonucu, aynı zarflardan çıkan tüm oyların (tüm işlemlerin) aynı şekilde etkilenmesi olmalıydı.

3- SANDIK KURULLARININ 2 MART'TA KESİNLEŞMİŞ OLMASI HUSUSU CEVAPLANMAMIŞTIR:

Seçim Kanunu Madde 110'a göre sadece "Kurulların kesin olmayan kararlarına karşı" itiraz mümkündür. Seçim Kanunu Madde 119'a göre de; Sandık Kurullarının teşkiline karşı yapılan itirazları İl Seçim Kurulu kesin karara bağlar. Bu itiraz süreçleri 2 Mart 2019'da kesin karara bağlanmıştı. YSK'nın tüm yerleşmiş içtihatlarına [karşı-oy yazılarında onlarca karar sayılmış] ve daha yeni Bursa-Mustafakemalpaşa kararına ve Kanuna göre: artık kesinleşmiş kararlara karşı itiraz mümkün değildir. YSK Kararında, bu önemli hukuki kurala geçerli bir cevap verilmiyor, geçiştiriliyor. [Ayrıntılı şekilde dahi izah etmediği - seçimle ilgisi olmayan - bazı genel "Danıştay içtihatlarına" atıf yapıyor karar: Oysa seçim hukukunun kendi çok ayrıntılı kuralları vardır tamamen farklı olan ve YSK içtihatları Danıştay içtihatlarından farklıdır: Danıştay ile bağlı değildir!]

4- YSK KENDİ KUSURU YÜZÜNDEN GEÇERLİ SEÇMEN İRADESİNİ YOK SAYMIŞTIR:

- YSK'nın (hemen yukarıda 3. konuya da bağlantılı olarak) tek söylediği şu; Sandık Kurulu Başkanları listeleri partilerle paylaşılmamış, partiler de itiraz haklarını etkin kullanamamıştır.
- Öyleyse, YSK sonuçta kendi sorumluluğunda olan bir sürecin kusurlu işlemesi yüzünden, GEÇERLİ seçmen iradesini yok saymıştır!
- Anayasa Md. 79/2, YSK Görev ve Teşkilat Kanunu (7062) Md. 6/1, Seçim Kanunu (298) Md. 14/10; tüm bu sürecin doğru işlemesi için tüm tedbirleri almakla görevli olan YSK'dır. Doğal olarak neredeyse sonsuz (ve denetimsiz!) yetkiye sahip olan bir Kurumun (YSK) aynı ölçüde sorumluluğu olması doğaldır.
- Kaldı ki, Seçim Kanunu Madde 119'a göre: İlçe Seçim Kurulları bu listeleri paylaşmaktan imtina ettiyse, siyasi partiler o dönemde şikayet ve itiraz edebilirlerdi. [Siyasi partilerin İlçe Seçim Kurullarında da üyeleri vardır; bunu da not edelim].
- YSK'nın referandumda verdiği "mühürsüz pusulaları geçerli sayma" kararının tam tersi bir karar vermiştir. O kararda [16/04/2017 tarihli, No. 560], seçimlerin

dürüstlüğü/güvenilirliği açısından çok daha hayati bir hususta, YSK, Kanunun açık hükmüne rağmen, demişti ki; Kurulların hataları yüzünden seçmen iradesi yok sayılmamalı. Şimdi, çok daha az önem taşıyan Sandık Kurulu Başkanı hususunda (zira Sandık Kurullarında 5 siyasi parti üyesi artı müşahitleri var!): YSK kendi kusuru yüzünden milyonlarca seçmenin iradesini yok saymıştır.

- Gelecek tüm seçimler için çok riskli bir kapı açılmıştır: Düşünün; ileride iktidara oldukça yakın bir YSK olduğunu varsayın, yine Başkan atamalarında bazı “hatalar” yapılsa; *pratikte* sadece iktidar partisi bu bilgilere hâkim olabileceğinden, seçim sonucunu beğenmediği seçimlerin iptalini sadece iktidar isteyebilir...

5- SANDIK KURULU BAŞKANLARININ KAMU GÖREVLİSİ OLMASI MUTLAK BİR ŞART DEĞİL; BUNA RAĞMEN NASIL İPTAL GEREKÇESİ OLDU, İZAH EDİLMEMİŞTİR:

- Karşı oylarda bazı YSK Üyelerinin yazdığı üzere (benim de epeydir vurgu yaptığım üzere): Seçim Kanunu Madde 22'nin ve Madde 23'ün son fıkraları gösteriyor ki Sandık Kurulu Başkanının “kamu görevlisi” olması mutlak bir şart değildir. Kanun alternatifini öngörmüş! Mutlak olmayan bir şart temelinde bir seçim nasıl iptal edilir? Özellikle seçim sonucuna etkisi hiçbir şekilde ortaya konulmadan?

6- SEÇİM CETVELLERİ KONUSU BİRÇOK AÇIDAN HIÇ DİKKATE ALINMAMALIDIR:

- Kısa kararda bu husus yoktur [*karşı-oy yazılarından anladığımız kadarıyla, YSK karar toplantısında müzakere edilmiş ve reddedilmiş: Kısa karara yazılmamış*]. Şimdi Gereçede olması kanuna aykırıdır. [Özetle konu: 18 sandıkta cetvellerin boş çıkması, 90 sandıkta cetvellerin doğru imzalanmamış olması].
- Seçim Kanunu açısından esas önemli olan belge Sandık Sonuç Tutanaklarıdır. Cetvellerin sonucu Tutanaklara işlenir (Md. 100); cetveller bir “ön çalışma” belgesi gibidir özetle. Bazı cetvellerin imzalarının eksik olması pratikte olabilen bir durumdur. Önemli olan Sandık Sonuç Tutanaklarının imzalı olması ve tüm siyasi parti üyelerine verilmesidir: Bu konuda ise, hiçbir sorun tespit edilmemiştir. Herhangi bir sorun olsaydı, siyasi parti üyeleri tutanaklara Şerh düşerdi.

SONUÇ:

- Bir hukukçu olarak, gerekçeli kararı okumadan YSK kararı ile ilgili nihai bir yorum yapmak istememiştim. Ancak, bugün net şekilde söyleyebiliyorum: YSK, kanaatimce,

Kanuna ve kendi yerleşmiş içtihatlarına aykırı ve yanlış bir karar vermiştir.

- Seçimin iptali için en temel şartlar mevcut değildir. En önemlisi, YSK, SEÇİM SONUCUNA MÜESSİR DURUMU ortaya koyamamıştır.
- YSK Sandık Kurulu Başkanları kamu görevlisi olmayan 754 sandıktaki OY SONUÇLARINI dahi açıklamaktan imtina etmiştir: Neden?
- OY SAYIMLARINA ilişkin herhangi bir sorun tespit edilmemiştir. Çalma, hata, usulsüzlük (706 OY HARIÇ!) tespit edilmemiştir.
- Neden sadece Başkanlık seçimi iptal edilmiştir? Bu önemli soruya da hiçbir hukuki izahat getirilmemiştir. İzah edilmeye dahi çalışılmamıştır.

Sonuçta, söz konusu olan, sadece devlet kurumlarının - ve süreçten sorumlu YSK'nın - Sandık Kurulu Başkanlıklarını eksik organize etmesidir, sorumluluklarını yerine getirmemeleridir. 10 Milyon seçmenin iradesi bunun için "yok" sayılmıştır. Bir hukukçu olarak bugün sadece tarihe not düşüyorum.

Saygılarımla, Av. Ece Güner Toprak. 23 Mayıs 2019.